

Brązową czcionką zaznaczono opinie, propozycje i komentarze Porozumienia Leśnego (PL)

W trakcie obrazu Stolika 2 uzgodniono, że PL wyśle do MKiŚ dodatkowe materiały robocze:

- Katalog do identyfikacji lasów spornych;
- Katalog usług ekosystemowych;
(Katalogi znajdują się na końcu Materiału roboczego)
- Mapę lasów spornych, a w niej:
  - warstwę obszarów leśnych wokół których toczy się spór (umowny żółty kolor);
  - warstwę oddziałów/wydziałów wymagających szybkiego procedowania i tymczasowego wyłączenia z uwagi na zagrożenie wycinką jeszcze w 2024 r. (umowny czerwony kolor) czyli moratorium na wycinki.

(Mapa lasów spornych jest aktualnie w przygotowaniu)

Stolik 2: Kryteria wyboru obszarów o szczególnych walorach społecznych oraz priorytetowe potrzeby ochronne wymagające szybkiego procedowania lub tymczasowego zabezpieczenia kluczowych obszarów

Legenda:

- skróty wyjaśnione są bezpośrednio w tekście, gdy pojawiają się w nim po raz pierwszy - są wtedy pisane **pogrubioną czcionką**
- kwestie do przekazania do pracy innym stolikom - informacja o konkretnych stolikach zaznaczona jest przy poszczególnych fragmentach tekstu **na żółto**

Uczestnicy i uczestniczki rozmów przy stoliku nr 2:

W stosunku do pierwszego spotkania (23.04.2024) nastąpiły następujące zmiany w składzie grupy:

- Witold Przybył w zastępstwie za: Tomasz Gołąbek przedstawiciel Zrzeszenia Producentów Palet i Innych Wyrobów (obecny tylko 6.05.2024)
- Jacek Koba w zastępstwie za: Adam Wasiak – Członkowie Zespołu do spraw wzmocnienia ochrony lasów cennych przyrodniczo i ważnych społecznie (6-7.05.2024)
- Henryk Mąka w zastępstwie za: Szymon Hałas – Polski Związek Łowiecki (obecny tylko 7.05.2024)
- Grzegorz Idziak w zastępstwie za: Jerzy Parusel – Państwowa Rada Ochrony Przyrody (6-7.05.2024)
- nie był obecny dr hab. Marek Giergiczny (Uniwersytet Warszawski) ani Sylwester Chołast (Porozumienie Parków Krajobrazowych Polski) **Sprostowanie PL. Sylwester Chołast - Dyrektor Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych**

Preambuła:

Podczas rozmowy 6.05.2024 padła propozycja przygotowania Preambuły poprzedzającej opis wszystkich kryteriów wyboru obszarów o szczególnych walorach społecznych, zawierającej definicję pozaprodukcyjnych usług ekosystemowych. Została ona zgłoszona przez przedstawicieli **Porozumienia Leśnego przy Lasach i Obywatelach (dalej: PL)** **Sprostowanie PL. Porozumienia Leśnego - koalicji ruchów leśnych skupionych wokół Fundacji Lasy i Obywatele (dalej PL)** jako alternatywa do

pierwotnego pomysłu PL wprowadzenia dużego, nadrzędnego kryterium o nazwie “Pozaprodukcyjne usługi ekosystemowe” (szczegółowa definicja została przekazana w trakcie spotkania prowadzącym na kartce w formie rekomendacji). Przedstawiciele PL poprosili również o rozważenie możliwości wprowadzenia Preambuły dla całego dokumentu **Ogólnopolskiej Narady o Lasach (dalej: ONoL)**.

Treść Preambuły (zredagowana ostatecznie i zaakceptowana przez wszystkie osoby obecne 7.05.2024):

Wszystkie lasy są cenne i świadczą szereg usług ekosystemowych, takich jak:

- 1. zaopatrywanie w pożywienie, produkty leśne i wodę*
- 2. usługi regulacyjne, takie jak regulacja w przypadku powodzi, suszy, degradacji terenu, jakości powietrza, klimatu i chorób*
- 3. usługi wspierające takie jak tworzenie gleby i obieg składników odżywczych*
- 4. oraz usługi kulturowe i wartości kulturowe takie jak rekreacyjne, duchowe, religijne i inne korzyści niematerialne*

W czasach kryzysów klimatycznego i bioróżnorodności, wspólnie podjęte działania w ramach Ogólnopolskiej Narady o Lasach mają na celu wzmocnienie znaczenia pozaprodukcyjnych usług ekosystemowych.

Priorytetowe potrzeby:

1. Zaprojektowanie działań zabezpieczających **obszary (lasy) sporne** (na podstawie mapy „Lasy i Obywatele” oraz danych Natural Forest Foundation, a także dostępnych materiałów w posiadaniu LP). Przedstawiciele PL zwracają przy tym uwagę na aspekt wiarygodności danych LP i potrzebę przyjrzenia się ich metodologii. Padła też propozycja zobowiązania DGLP przez MKiŚ do oceny rzeczywistych konfliktów i problematyki obszarów spornych. Przedstawiciele PL wyrażali potrzebę tymczasowych wyłączeń na obszarach spornych na czas ustaleń. **Sprostowanie PL : do czasu ustalenia nowych zasad gospodarowania w lasach ważnych społecznie**
2. PL prosiło MKiŚ o wyjaśnienia, czemu strona społeczna nie miała szans na złożenie swoich propozycji kryteriów przez ONoL
3. PL oświadczyła przedstawicielowi MKiŚ przekazanie bazy danych lasów spornych nazwanej roboczo mapą konfliktów, która miałaby posłużyć m.in. do przygotowania moratorium na lasy ważne społecznie, jako potrzeba ochronna wymagająca szybkiego procedowania lub tymczasowego zabezpieczenia kluczowych obszarów.
4. Uzgodniono, że PL wyśle do MKiŚ dodatkowe materiały robocze:
  - Katalog do identyfikacji lasów spornych
  - Katalog usług ekosystemowych

Podczas spotkania 23.04.2024 padły również inne, następujące propozycje dot. priorytetowych potrzeb ochronnych wymagających szybkiego procedowania lub tymczasowego zabezpieczenia kluczowych obszarów:

2. Zmapowanie (na podstawie istniejących już wytycznych, np. z analizy wykonanej przez dr hab. Marka Giergicznego (UW) obszarów, na których kumulują się różne kryteria wyznaczone przez grupę nr 2 oraz ich analiza przestrzenna (dodatkowo

przedstawicielka Młodzieżowego Strajku Klimatycznego zgłosiła postulat dot. nakładania na siebie kryteriów i w ten sposób wyznaczania priorytetowych obszarów ochronnych).

3. Rozłożenie wprowadzanych zmian w czasie, aby dać czas na przygotowanie się do nich (postulat przedstawicieli przemysłu drzewnego).

Kryteria:

Czy pełna zgoda członków grupy co do brzmienia kryterium?	Propozycja kryterium	Sposób identyfikacji, w tym źródła danych umożliwiające identyfikację obszarów (np. BDL)
TAK	Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności (np. przyrodniczo, kulturowo, historycznie, religijnie)	<p>Propozycja przedstawiciela Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych - dalej: DGLP):</p> <p>Zespół Lokalnej Współpracy (dalej: ZLW) i/lub szeroko rozumiana strona społeczna poprzez jakąś formę konsultacji społecznych</p> <p>Propozycja PL: PL wyraźnie zaznacza, że odcina się od ZLW. Sprostowanie PL: powoływanych na bazie zarz. 58 Wskazuje, że to Ministerstwo Klimatu i Środowiska powinno przygotowywać proces i nadzorować zespoły na poziomie Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (dalej: RDLP); pomysł spotkał się ze wstępną aprobatą przedstawiciela RDLP Kraków.</p> <p>Powyższe kwestie powinny zostać wzięte pod uwagę w pracach stolika nr 3 i 4.1.</p> <p>Przykłady źródeł danych:</p> <p>Dane dr hab. Marka Giergicznego, aplikacja Strava, Plany Urządzenia Lasu (dalej: PUL), Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków, Program Ochrony Przyrody, BDL itd.</p>

		Dane te są danymi pomocnymi. Sprostowanie PL: pomocniczymi
Uwagi/komentarze: <ul style="list-style-type: none"> (PL) Pierwszego dnia dyskusji przedstawiciel PL zaznaczył, że kryterium to nie powinno dotyczyć obszarów wyznaczonych w systemie certyfikacji FSC. (PL) Pojawił się też silny głos dotyczący braku zaufania do obecnie obowiązujących systemów wyznaczania ochronnych terenów leśnych i współpracy z ZLW ze względu na negatywne doświadczenia związane z pracą tych zespołów oraz zasad doboru ich członków. Padało pytanie dotyczące tego, jak łączyć proces angażowania ZLW i innych zainteresowanych kwestią ochrony lasów mieszkańców, którzy nie znaleźli się w składzie zespołu. PL podczas obrad Stolika 2 przekazało poniższe uwagi, które nie znalazły się finalnie w Dokumencie roboczym: <ul style="list-style-type: none"> rewizja poprzez konsultacje społeczne (zaproszenie przez MKiŚ) jako etap odgórny, etap wychowawczy. opracowanie metodyki identyfikacji obszarów – po stronie MKiŚ (np. oddanie procesu dla regionalnych oddziałów BULiGL lub RDLP) uwaga do Stolika 1- w kryterium są lasy cenne przyrodniczo 		
TAK	Lasy intensywnie użytkowane rekreacyjnie lub turystycznie	Jak wyżej + dane Wód Polskich, Regionalnych Organizacji Turystycznych (ROT), Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego (PTTK) itd.
TAK	Tereny leśne w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, hoteli	Jak wyżej
Uwagi/komentarze: <ul style="list-style-type: none"> Podczas pierwszego spotkania 23.04.2024 pojawiła się w grupie obawa, że prawo będzie nadużywane, by stworzyć strefy obszarów chronionych wokół domów jednorodzinnych, które zostaną formalnie specjalnie oznakowane jako hotel/ośrodek wypoczynkowy (przedstawiciele DGLP dopowiedzieli, że jest to raczej niskie ryzyko, bo nie jest łatwo w ten sposób działać, ale warto mieć to na względzie przy tworzeniu późniejszych zapisów i regulacji prawnych). Podczas drugiego spotkania 6-7.05.2024 wybrzmiała obawa PL dot. potencjalnego tworzenia wąskich buforów leśnych w sąsiedztwie ww. ośrodków. Przedstawiciele PL postulowali, żeby obejmowane były całe oddziały leśne. Przedstawiciel LP zaznaczył, że mogłyby być to też pododdziały. <p>PL podczas obrad Stolika 2 przekazało poniższą uwagę, która nie znalazła się w finalnie w Dokumencie roboczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> PL postulowało, żeby tym kryterium objąć też pola namiotowe położone w lesie , bazy ZHP, strefy bushcraftowe i inne obiekty turystyczne 		
TAK - z 1 ROZBIEŻNOŚCIĄ DOT. STREFY C	Strefy uzdrowiskowe A, B (zgodnie z ustawą o lecznictwie uzdrowiskowym) i C (wg uchwał gmin) oraz lasy użytkowane w celach zdrowotnych (nieuregulowane ustawowo)	Jak wyżej + zgodnie z ustawą o lecznictwie uzdrowiskowym

Uwagi/komentarze: <ul style="list-style-type: none"> Grupa godziła się co do stref uzdrowiskowych A i B, natomiast jest rozbieżność w zakresie stref uzdrowiskowych C (DGLP nie zgadza się na strefy C, podczas gdy PL postuluje zaostrenie restrykcji w prowadzeniu gospodarki leśnej). Przedstawiciele DGLP i RDLP postulują pozostawienie w strefie C dotychczasowej formy prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustawą. 		
NIE - ROZBIEŻNOŚĆ	<p>Propozycja DGLP: Tereny parków krajobrazowych i leśnych kompleksów promocyjnych, które związane są z intensywnym użytkowaniem rekreacyjnym, turystycznym i/lub użytkowane są w celach zdrowotnych</p> <p>Propozycja PL: Obszary świadczące pozaprodukcyjne usługi ekosystemowe w parkach krajobrazowych, leśnych kompleksach promocyjnych, użytkach ekologicznych, zespołach przyrodniczo krajobrazowych, obszarowych pomnikach przyrody, lasach będących w rejestrze zabytków/lasach uznanych za parki kulturowe (wskazanie do przekazania jako uwagę stolikowi nr 4 z prośbą o pochylenie się nad wymienionymi terenami – modyfikacji prowadzenia gospodarki leśnej)</p>	
Uwagi/komentarze: <ul style="list-style-type: none"> DGLP proponuje by wpisać jako kryterium tylko te fragmenty terenów chronionych/parków krajobrazowych i leśnych kompleksów promocyjnych, które związane są z intensywnym użytkowaniem rekreacyjnym/turystycznym. PL chce zapisania wszystkich leśnych kompleksów promocyjnych oraz pozostałych ww. obszarów. PL podczas obrad Stolika 2 przekazało poniższą uwagę, która nie znalazła się finalnie w Dokumencie roboczym: <p>PL nie zgadza się na zasady gospodarowania lasami społecznymi, jakie zostały wypracowane przez Stolik 4 i postuluje do Stolika 4 o poniższe sposoby gospodarowania wyartykułowana przez Pawła Pawlaczyka (dokument „ONoL_Formularz_Główne tezy I ONo_P. Pawlaczyk”):</p> <p>Co do funkcji społecznych, to na części lasów ważnych społecznie (nie wliczanej do puli 20%) wystarczające dla wzmocnienia i utrzymania funkcji społecznej będą modyfikacje wynikające z ogólnej reformy gospodarki leśnej (patrz pkt. 1j). Dotyczy to lasów, w których dla społeczeństwa ważna jest sama ciągłość istnienia okrywy leśnej. Zastosowanie znajdą szczególnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> spowalnianie wymiany pokoleń drzewostanu, odwlekanie rozpoczynania cięć rębnych do chwili pierwszych symptomów rozpadu drzewostanu ; złożone typy rębni, tylko z małopowierzchniowymi cięciami; okresy odnowienia rozciągnięte do 80-100 lat i do rębni ciągłej; troska o drzewa biocenotyczne i krajobrazowe. <p>Część lasów ważnych społecznie (wliczana do puli 20%) będzie jednak wymagać rezygnacji z pozyskania drewna lub jego znacznego ograniczenia (tak jak w pkt. 2 powyżej). Dotyczy to lasów, w których społecznie ważny jest „naturalny krajobraz leśny”, tj. cechy naturalności lasu.</p>		

PL uważa, że przynajmniej część lasów społecznych powinna znaleźć się w puli 20% wyłączonych z wycinki, zatem wyżej wymienione obszary chronione tj. parki krajobrazowe powinny być rozpatrywane pod kątem przede wszystkim a) wyłączenia b) ograniczenia ewentualnie c) modyfikacji jeśli a i b nie będzie możliwe do zastosowania

TAK

Lasy położone w sąsiedztwie zwartej zabudowy, w szczególności wokół dużych ośrodków miejskich np. zielone pierścienie miast

Uwagi/komentarze:

- Akceptacja kryterium odległości jako elementu znaczącego dla wyznaczania lasów cennych społecznie.
- Dyskusja toczyła się wokół definicji odległości od dużych ośrodków miejskich, głównie wokół jej owskaźnikowania. Pierwszego dnia dyskusji 23.04.2024 przeważały głosy mówiące, że należy zabezpieczać i uznać za ważne społecznie obszary leśne głównie wokół miast, ale nie zapominać też o lasach wokół mniejszych miejscowości. Trudności pojawiły się, gdy przyszło do wskaźników, bo grupa zgłaszała dylematy i względność kryterium odległości. Trudno przyjąć jakąś jedną konkretną odległość, bo dużo zależy od kontekstu lokalnego: są miejscowości, gdzie a) takie lasy znajdują się blisko (pytanie, czy liczy się dojście pieszo, rowerem, samochodem?), b) są gęsto zalesione (wtedy czy kumulacja lasów wokół ma znaczenie dla ich popularności i wyboru tych najcenniejszych społecznie?), c) lasy wokół są w różny sposób użytkowane (są np. w większej odległości od miejscowości, a jednak bardzo atrakcyjnie dla jej mieszkańców, w tym np. rowerzystów).
- Być może należy rozróżnić wagę kryterium także pod kątem wielkości miejscowości - grupa zgodziła się, że ważne ono jest przede wszystkim z punktu widzenia większych miejscowości (pytanie, czy tam powinien być położony większy priorytet dla ochrony lasów cennych społecznie?).
- Praktyka do przyjrzenia się: testowana właśnie przez Nadleśnictwo Gdańsk.
PL podczas obrad Stolika 2 przekazało poniższą uwagę, która nie znalazła się finalnie w Dokumentie roboczym:
  - PL postuluje wyznaczenie lasów z tym kryterium jako proces odgórny poprowadzony przez MKiŚ
  - PL postuluje dla MKiŚ wykorzystanie map Marka Giergicznego w posługiwaniu się tym kryterium, jako jednym z narzędzi pomocniczych
- **PL ad. „Akceptacja kryterium odległości jako elementu znaczącego dla wyznaczania lasów cennych społecznie.”**
Ze strony PL nie było akceptacji co do kryterium odległości, mówiliśmy, że każda sytuacja musi być rozpatrywana indywidualnie, inaczej będzie w Krakowie, inaczej w Warszawie itd. Zatem odległość nie powinna być brana pod uwagę. Kryterium powinno brzmieć: **Lasy w sąsiedztwie miejscowości, miast, w tym dużych aglomeracji miejskich, gdzie pod uwagę należy brać tereny leśne położone w granicach zielonych pierścieni miast**

**ZDECYDOWANA
ROZBIEŻNOŚĆ**

Propozycja członka Prezydium, dr Janusza Zaleskiego:
Drzewostany w wieku powyżej 80 lat położone wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w odległości 40 m od pasa drogowego

Uwagi/komentarze:

- DGLP wyraziła obawę przed wysokimi kosztami ekonomicznymi i społecznymi wprowadzenia tego kryterium - zgłasza konieczność przeprowadzenia odpowiednich analiz przed jakimikolwiek decyzjami. Sugeruje by ewentualnie testować kryterium początkowo bez dróg powiatowych.

- PL jest całkowicie przeciwne temu kryterium, wskazując na to, by nie tworzyć buforów (np. wąskiego paska roślinności, "firanki", która nie jest rzeczywistym lasem, tylko pozornym zabezpieczeniem) o określonej szerokości.

TAK

Obszary cenne z punktu widzenia znaczącej roli dla lokalnej społeczności np. ze względu na ochronę przed hałasem i/lub zanieczyszczeniami, estetykę krajobrazu, mikroklimat

Wnioski społeczeństwa np. petycje, wnioski itd.

Uwagi/komentarze:

- Według grupy podstawą dla myślenia o obszarach cennych społecznie jest nakierowanie na partycypację obywatelską, rozumianą jako udział lokalnych społeczności w wyznaczaniu ważnych dla nich obszarów leśnych. Jednocześnie pierwszego dnia dyskusji 23.04.2024 dostrzeżono ryzyko ochrony lasów, które mogą być ważne społecznie (z powodu innych kryteriów), ale nie ma wokół nich grupy mieszkańców i mieszkańek, którzy mogliby walczyć o wyznaczenie ochrony. Dlatego to kryterium nie może być jedynym, ale mogłoby być jednym z katalogu, jako dostępne do wykorzystania dla mieszkańców.
- W grupie mówiono o tym, że petycje, wnioski itd. mają być czymś, co otwiera/inicjuje określoną/wypracowaną procedurę włączenia społeczności lokalnej do ochrony części lasu będących w polu zainteresowania petycji/wniosków.
- Była też mowa o tym, że proces dialogu i wpływu społecznego na ochronę lasu powinien być czymś ciągłym i otwartym - to, że jakiś teren teraz nie będzie wyłączony z gospodarki leśnej lub z jej modyfikacji nie oznacza, że w przyszłości nie będzie przedmiotem takiej ochrony, wynikającej z potrzeby lokalnej społeczności, która objawi się dopiero za jakiś czas.
- PL podczas obrad Stolika 2 przekazało poniższą uwagę, która nie znalazła się finalnie w Dokumencie roboczym:
  - AG zaproponował jako przykład Pojezierzy, gdzie należy zachować ciągłość szaty leśnej krajobrazu linii brzegowej jezior
  - PL zaproponowało moderatorom w osobnym dokumencie roboczym, katalog do identyfikacji obszarów w tym kryterium.
- PL Kryterium powinno otrzymać brzmienie : *Obszary leśne/porośnięte lasem cenne z punktu.....*
- PL zgłaszało generalnie postulat, iż w procesie wyznaczania lasów społecznych należy brać pod uwagę wyłącznie tereny gdzie występuje las zarządzany przez Lasy Państwowe i gdzie prowadziło się do tej pory gospodarkę leśną, zatem nie bierzemy pod uwagę obszarów łąkowych, bagiennych (bez drzew) itp.

TAK

Obszary istotne dla zaopatrzenia w wodę, lokalną społeczność

Uwagi/komentarze:

- Kryterium wynika z potrzeby PL, by zadbać o ochronę terenów ważnych dla społeczności, ale niekoniecznie dających obietnicę ochrony poprzez ww. kryteria (chodzi np. o ujęcia wody).
- PL - to była wielokrotnie i mocno zaznaczona potrzeba każdego dnia narady, absolutnie priorytetowa oznacza bowiem zapewnienie bezpieczeństwa wodnego społecznościom lokalnym, proponowaliśmy by przy typowaniu tych obszarów skorzystać z istniejącej bazy danych Wód Polskich (można by wówczas takie obszary wytypować ogólnie bo przecież chodzi tu o zasób strategiczny + dodatkowo rozpatrywać wnioski społeczne). Wspominałam iż takie kryterium zgłosiła Pracownia, tutaj jego oryginalne brzmienie:

strefy ochrony ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych, Obszary leśne położone w strefach ochrony ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych. Wytyczanie na podstawie : Decyzje Wód Polskich lub wojewody, na podstawie których wyznaczane są strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód

Kryterium powinno otrzymać brzmienie : *Obszary leśne/pokryte lasem, istotne dla lokalnych społeczności pod kątem zaopatrzenia w wodę/ ochrony zasobów wodnych*

Pozostałe uwagi (z pierwszego spotkania 23.04.2024):

1. Część grupy (przedstawiciele parków krajobrazowych) zwróciła uwagę, by nie przesadzić z liczbą kryteriów i by korzystać też z już obowiązujących rozwiązań legislacyjnych i wskaźników.
2. DGLP zwróciła uwagę, by przy tworzeniu kryteriów pamiętać o obowiązującym porządku prawnym i aktach nadrzędnych.
3. DGLP zwróciła również uwagę, że każde wyznaczenie obszaru powinno być poprzedzone analizą społeczną, gospodarczą i ekonomiczną, ze względu na skalę obszarów i ryzyko, że ewentualne wyłączenie z gospodarki leśnej może zbyt zachwiać rynkiem.
4. Kwestią bardzo istotną dla całej dyskusji stolika nr 2 była niepewność co do tego, czy w ramach ww. kryteriów obszary mają być całkowicie wyjęte spod gospodarki leśnej czy nie. Ta decyzja wyznacza horyzont myślenia o granicach i powierzchni danych terenów. Konieczne jest wsparcie Ministerstwa Klimatu i Środowiska i wyznaczenie ewentualnych ram. Grupa nie ma tutaj zgodności: pojawiły się zarówno głosy o zakazie wycinek, jak i ograniczeniu gospodarki leśnej, a także możliwość strefowania czy stosowania modyfikacji gospodarki leśnej ograniczających pozyskanie drewna. **To zagadnienie konieczne do dalszej pracy stolika nr 4 oraz do konsultacji z Ministerstwem.**
5. Buforowanie jako sztuczne rozwiązanie problemu – to ryzyko widziane przez organizacje ze strony społecznej.
6. **Dla stolików 3 i 4.1:**
  - A. Organizacje ze strony społecznej pracujące przy stoliku nr 2 zwróciły uwagę na wadliwie działające ZLW i szukały rozwiązań usprawniających udział społeczności (mieszkańców, aktywistów, naukowców) w zarządzaniu lasami i wspieraniu tworzenia obszarów chronionych jako ważne społecznie. Padła propozycja powołania regionalnych rad społecznych niezależnych od samorządów i LP (podlegających MKiŚ), w których skład wchodziłyby tylko strony zaangażowane wg słownika pojęć FSC oraz powołania państwowej rady społecznej (to konkretny postulat Adriana Grzegorza z 23.04.2024). Postulat spotkał się ze zdaniem odrębnym: propozycją powołania zespołów ds. lasów społecznych przy nadleśnictwach. Dodatkowe postulaty:
    - i. Rewizja Zarządzenia 58, by zadbać o interes strony społecznej i transparentność procedur. **(do wzięcia pod uwagę przez stół nr 6)**
    - ii. Obligatoryjne powołanie we wszystkich nadleśnictwach ZLW i przygotowanie dla wszystkich ZLW jednolitych regulaminów działania, realnie uwzględniających stronę społeczną, a także monitoring ich działania.
  - b. Rozłożenie wprowadzanych zmian w czasie, aby dać czas na przygotowanie się do nich (postulat przedstawicieli przemysłu drzewnego).
  - c. Pojawiły się także obawy związane z tym, kto będzie odpowiadał za bezpieczeństwo i opiekę nad terenami objętymi tymi kryteriami.

7. PL wyraźnie zaznacza, że odcina się od ZLW. Wskazuje, że to Ministerstwo Klimatu i Środowiska powinno przygotowywać proces i nadzorować zespoły na poziomie Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (dalej: RDLP); pomysł spotkał się ze wstępną aprobatą przedstawiciela RDLP Kraków. (do wzięcia pod uwagę przez stół nr 6)

Katalog usług ekosystemowych:

- lasy świadczące pozaprodukcyjne usługi ekosystemowe (*rzeczywista wartość przypisywana poniższym usługom uzależniona jest od sposobu ich postrzegania przez ludzi i społeczeństwa*)
  - **sportowe** (np. dla klubów sportowych, MTB, stadnin jeździeckich, dla kajakarzy wzdłuż rzek)
  - **edukacyjne** (np. dla placówek oświatowych, stowarzyszeń przyrodniczych i lokalnych przyrodników prowadzących regularnie edukację ekologiczną)
  - **prozdrowotne** (np. dla centrów profilaktyki uzależnień i integracji społecznej, centrów chorób płuc, zrzeszeń rodziców osób z autyzmem, dla Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów, Uniwersytetów III Wiek, Klubów Seniora)
  - **prospołeczne** (np. dla centrów pomocy społecznej, zakładów aktywizacji społecznej, Domów Pomocy Społecznej)
  - **historyczne** (np. dla towarzystw historycznych i inscenizacyjnych)
  - **religijne** (np. dla kościołów i związków i grup wyznaniowych)
  - **rekreacyjne** (np. dla spacerujących mieszkańców, rodzin)
  - **kulturowe** (np. dla klubów fotograficznych, kół gospodyń wiejskich, stowarzyszeń kulturowych, zespołów muzycznych)
  - **estetyczne i duchowe** (np. wartość lasu w obecnym stanie, jako element krajobrazu z którym utożsamiają się i korzystają z niego mieszkańcy i turyści)
  - **obronne i wojskowe** (np. lasy ważne do prowadzenia ćwiczeń i biegów na orientację Związku Harcerstwa Polskiego, Wojsk Obrony Terytorialnej, Wojska Polskiego)
  - **usługi mitygacji i adaptacji do zmian klimatu** (np. lasy będące strefami ekotonowymi filtrującymi powietrze, lasy oddzielające zabudowę mieszkaniową od ciągów komunikacyjnych i zakładów przemysłowych, lasy obniżające temperaturę na dużych obszarach)
  - **regulacyjne** (np. lasy w sąsiedztwie wód płynących i stojących, lasy bagienne akumulujące i filtrujące wodę, lasy na stokach zabezpieczające przed skutkami podtopień i powodzi, lasy na zbiornikach wód podziemnych (działy wodne), stanowiące zasób wody pitnej dla miejscowości, lasy w strefach ujęć wód podziemnych i powierzchniowych).

Katalog do identyfikacji lasów spornych:

- Proponujemy, by za dokumentację konfliktu przyjąć petycje, protesty, pikety, stanowiska i uchwały władz samorządowych, publiczne spotkania dotyczące spornego lasu, sprawy sądowe, skargi w systemie FSC, doniesienia medialne o konflikcie (artykuły, audycje radiowe), czy dowody obecności konfliktu dające się rozpoznać poprzez metody komunikacji społecznej.

